

*Н.М. СТОЛЯРЧУК, кандидат економічних наук,
молодший науковий співробітник
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»*

Вплив соціально-економічних інститутів на розвиток обліку та внутрішнього аудиту інноваційної діяльності

Постановка проблеми. Інноваційна діяльність як процес, базисний чинник ефективності економічних агентів і ринкового механізму, є першопричиною реформування інститутів постіндустріального суспільства. Зміни в неформальних інститутах зумовлюють зміни у формальних: створюються нові інститути (законодавство) та інституції (регулятивні органи, організації). Виникає необхідність інституціональної корекції оцінки, бухгалтерського обліку і внутрішнього аудиту шляхом визнання нових інтелектуальних активів, прийняття галузевих методик обліку, оцінки та внутрішнього аудиту, створення спеціалізованих структур з метою зменшення невизначеності економічного середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням інноваційної діяльності з метою визнання її як важливого соціально-економічного інституту займалися ряд зарубіжних учених Т. Веблен, Дж. Дьюзенберрі, Д. Норт [12], М. Туган-Барановський, Д. Ходжсон [23], Й. Шумпетер [26]. Серед вітчизняних науковців дану проблему висвітлювали П.М. Леоненко, П.Т. Саблук [21], А.А. Чухно [24], О.Г. Шпикуляк [25], П.І. Юхименко та інші. Значимість бухгалтерського обліку як важливого економічного інституту довели Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, В.М. Жук [10], Г.Г. Кірейцев, О.М. Петрук, І.Б. Садовська, Я.В. Соколов. Однак вплив інституту інноваційної діяльності на інститут бухгалтерського обліку та необхідність реформування останнього практично не досліджували.

Мета статті – визначити вплив соціально-економічних інститутів на стан і розвиток обліку та внутрішнього аудиту інноваційної діяльності з метою визнання й використання специфічних активів.

Виклад основних результатів дослідження. Технологічний прогрес у XIX ст. привів до появи нового постіндустріального суспільства, яке ще називають інформаційним. Це у свою чергу позначилося на виникненні нових теорій, нового трактування сутності капіталу і виробничих відносин. З'явилися нові форми господарювання, нові цінності. Зовсім по-іншому почали сприймати людську працю.

В агропромисловому комплексі України вагомим фактором підвищення продуктивності діяльності є розвиток науково-технічного прогресу. Основи науково-дослідної системи були сформовані ще в радянську епоху. Їхнім ядром стають вищі навчальні заклади, науково-дослідні інститути, дослідні господарства, інноваційні підрозділи підприємств та інші.

О.Г. Шпикуляк стверджує, що: «Інноваційна діяльність як процес, базисний чинник ефективності економічних агентів і ринкового механізму є першопричина у реформуванні інститутів постіндустріального суспільства [25, с. 114]». Особливо великий внесок у перетворення науково-технічного прогресу на об'єкт дослідження зробила інституціональна школа. Свого часу Т. Веблен відносив науково-технічні розробки до чинників, що впливають на розвиток інститутів та інституцій [24, с. 197].

Й. Шумпетер один із перших ще у XX ст. зрозумів і довів утворення іншого напрямку розвитку економіки за допомогою передо-

вих технологій, відкриттів. Рушіюною силою він визначав нові способи створення товарів, тобто технологію, оскільки саме на цій основі виготовляється інноваційна продукція, що має конкурентні переваги [26].

Однак перед тим як розглянути до яких змін у базових інститутах та до виникнення яких нових інститутів привів перехід до нового постіндустріального суспільства, спричинений інноваціями, потрібно зрозуміти, що таке інститут.

Слово «інститут» латинського походження, що в перекладі означає «встановлювати», «засновувати» [24, с. 25]. Термін «інститут» утворився в соціології й належить до соціальних груп. Професор В.М. Жук стверджує: «Далі вчення про інститути проникає у всі галузі, які стосуються соціальної сфери, у тому числі в економіку, формуючи потужні інституційні теорії [10, с. 17]». На даний час в економічній теорії відсутнє єдине визначення терміна «інститут». Однак значна плеяда науковців схиляється до твердження, яке запропонував Джеффри Ходжсон: «Інститути – це одночасно й об'єктивно існуючі структури, які є «десь ззовні», і суб'єктивні пружини людської діяльності «в головах людей» [23].

Особливості кожної людини, її розумові здібності, досвід, приналежність до певного культурно-релігійного кластера, рівень освіти, професійний досвід значною мірою впливають на процес виробництва. У грецькій мові уміння, навички називають «*techne*». Згодом цей фактор почали називати технологією. Отже, між людськими інтелектуальними ресурсами та процесом створення нової продукції є велика взаємозалежність.

«Додаткові витрати на розвиток здібностей людини – це основний капітал, що реалізується в особистості...», – констатував А. Сміт [13]. Таким чином можемо стверджувати, що інститут освіти в постіндустріальному середовищі відіграє значну роль. Адже за його допомогою можна впливати на свідомість людини, змінювати потреби, звички працівника, тобто змінювати «неформальний інститут», що є досить вагомим аспектом при виборі нового вектора розвитку економіки.

У теперішній час представники неоінституціоналізму наголошують на тому, що освіта, професійні навички впливають на поведінку людини. Вони стверджують, що навчання – це не тільки процес одержання певної інформації, а модель формування звичок самосвідомості. Зміни в неформальних інститутах зумовлюють зміни у формальних: створюються нові інституції та інститути (регулятивні органи, організації, законодавство).

Посланням Президента України до Верховної Ради України «Європейський вибір» наголошується, що «стимулювання науково-технологічного розвитку, реалізація структурно-інноваційної стратегії повинна стати однією з визначальних цілей уряду, Верховної Ради, органів виконавчої і представницької влади на місцях», а також, що «держава може стати безпосереднім провідником інноваційного розвитку, замовником і організатором досліджень і розробок на найбільш сучасних напрямках науково-технічного прогресу» [9].

З метою реалізації такої державної політики були прийняті «Концепція науково-технологічного та інноваційного розвитку України» від 13.07.1999 р. № 916, «Концепція розвитку національної інноваційної системи» від 17.06.2009 р. № 680, «Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів» від 21.10.2010 р. № 2632 і ряд інших законодавчих актів. Сучасна нормативно-правова база стосовно науково-технічної та інноваційної діяльності налічує близько 200 документів: закони, укази Президента, підзаконні акти у формі постанов Уряду, наказів центральних органів виконавчої влади тощо.

Виникає необхідність в охороні інтелектуальної власності – утворюються інститути права. Збільшення ролі інтелектуальної власності зумовило створення у 1967 році нової спеціалізованої установи ООН – Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ), яка є міжнародним інститутом, що значно впливає на розвиток інтелектуальної власності в усіх країнах.

Наша держава як член даної організації є учасником підписання найважливіших угод у цій сфері: Паризької конвенції з охорони

промислової власності, Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків, Договору про патентну кооперацію, Міжнародної конвенції з охорони нових сортів рослин тощо. Нині в Україні є досить велика база нормативних актів стосовно охорони об'єктів прав інтелектуальної власності. За словами П.Т. Саблука: «Захист розробок є ключовим моментом інноваційної діяльності, оскільки дозволяє перетворити власність у прибутки від інвестицій в науку та одержувати прибуток від нововведень» [21, с. 188].

У колишньому СРСР інтелектуальні здобутки винахідників вважалися досягненням держави. Тому питанням їх охорони й обліку особливо не займалися. Загальні засади інноваційної діяльності визначалися Цивільним кодексом УРСР і в Законі СРСР «Про винаходи» від 31.05.1991 р. № 2214. Згодом було прийнято Закон України «Про власність» від 07.02.1991 р. № 697-ХІІ, згідно зі ст.13 якого об'єктами права власності громадян є твори науки, літератури та мистецтва, відкриття, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, раціоналізаторські пропозиції, знаки для товарів і послуг та інші результати інтелектуальної праці [17].

Західні економісти до змісту права власності включають: право користування майном; право привласнювати досягнуті результати; право змінювати його форму і субстанцію; право передавати його іншим особам за взаємопогодженою ціною [24, с. 282].

Поява нових факторів виробництва – інформаційних, приводить до того, що значну питому вагу у структурі собівартості товарів починають становити витрати на створення інноваційного продукту. Незважаючи на підвищення ролі інтелектуальної власності, донині не вирішено питання обліку нематеріальних активів у цілісному майновому комплексі суб'єктів господарювання.

Головною дилемою залишається встановлення вартості об'єкта інтелектуальної власності, що пов'язано з його особливою природою – нематеріальністю. Спочатку набувається підтвердження майнових прав на цей об'єкт у Державній службі інтелектуальної власності України, а потім здійснюється оцінка під керівництвом Фонду державного майна України.

Раніше вартість підприємства вважали ціною його матеріальних активів, оскільки активи – власність компанії, що оцінюється в грошовому виразі. Із виникненням інтелектуального капіталу визначення реальної вартості підприємства чи компанії є актуальним питанням. «Вартість компаній «Інтел», або «Майкрософт», – констатують Л. Едвісон і М. Мелоун, – визначається не за ціною цегли та цементного розчину, і навіть не за цінністю їхніх товарно-матеріальних запасів, а категоріями іншого – нематеріального активу, який називається інтелектуальним капіталом» [7, с. 346].

Частка нематеріальних активів у балансі країн Європейського Союзу (ЄС) у 2013 році становила 23%, Сполучених Штатів Америки – 14, а Японії – 13,8 [8]. В Україні, на жаль, ситуація інша, що пов'язано з повільним розвитком нових та реформуванням базових інститутів соціально-економічного простору. Наприклад, аналізуючи дані Державної служби статистики України бачимо, що у 2011 році частка інтелектуальної власності в основному капіталі підприємств дорівнювала 4,2%, у 2012-му – 4, у 2013 році – 4,5 %, що є досить низьким показником порівняно з розвинутими країнами [4].

Із набуттям Україною незалежності розпочалася масова приватизація підприємств і установ. Однак інтелектуальний капітал враховано не було, що значно знизило вартість суб'єкта господарювання. Виникнення інституту інноваційної діяльності привело до реформування інституту оцінки, виникнення нових «правил гри» щодо визначення вартості інтелектуальних активів, з'явилися стандарти оцінки, оціночні структури. Однак стосовно науково-дослідних установ, то тут необхідне створення методик, побудованих на витратному підході, оскільки лише ті структури, що створюють інноваційний продукт, можуть детально визначити й обґрунтувати витрати на його створення.

Нова міра вартості – інтелектуальний капітал і методи його оцінювання – охоплює широке коло об'єктів, до яких належать і комерційні, й некомерційні, навіть державні установи, що може сприяти виникненню нової форми обміну, в якій вона використовується з метою торгівлі.

Створюються нові форми співпраці, які визначають умови договірних відносин між роботодавцем і працівником, між власником інтелектуальної власності та її одержувачем у користування – ліцензійні договори. Також з'являється такий вид доходу, як «пасивні доходи»: роялті, паушальні платежі.

Згідно з теорією прав власності основною функцією інститутів є зменшення витрат на трансфер технологій, інновацій (трансакції). А трудові договори, ліцензійні угоди в неокласичній теорії належить до трансакцій. Крім них, виокремлюють також інші трансакції, що виникають у процесі інноваційної діяльності: патентні дослідження; захист майнових прав і визнання авторства; захист від ухилянь щодо умов виконання контракту; оцінку; передачу технологій від однієї країни до іншої; освоєння нових технологій; проведення технологічного аудиту; маркетингові дослідження тощо.

Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. №40 – це діяльність, що спрямована на використання та комерціалізацію результатів наукових досліджень і розробок та зумовлює випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг [19]. Тобто, без реалізації немає інновації. Важливою умовою реалізації інноваційного потенціалу є функціонування інституту ринку інновацій, основними складовими якого є ринок наукових кадрів, ринок науково-технічної інформації та інноваційної продукції.

У постіндустріальному суспільстві зростає попит на спеціалістів у галузі науки. Одним із джерел їх формування є цільова аспірантура, докторантура. Збільшується попит на науково-технічну інформацію, науковий консалтинг. У зв'язку з цим починають функціонувати різні семінари, симпозиуми, виставки, науково-практичні конференції, круглі столи, бізнес-семінари тощо.

На жаль, в Україні, як і в більшості країн колишнього Радянського Союзу, ринок наукової продукції й об'єктів інтелектуальної власності залишається на низькому рівні розвитку. Створення нових продуктів орієнтовано не на потреби споживача, а на реальні можливості установ, що їх продукують. Не сформовано належним чином механізми

технологічного аудиту, оцінки економічної ефективності науково-технічної продукції.

Під час комерційного використання інноваційної продукції важлива роль відводиться ринку наукової продукції, що являє собою синергію науково-технічної інформації, об'єктів інтелектуальної власності та попиту. Для його ефективного функціонування необхідно, щоб інформація про інновації була відкритою, що забезпечило б порівнянність даних. Для цього інвесторам, покупцям, іншим заінтересованим особам необхідно одержувати достовірну інформацію про активи, ціну, діяльність визначених суб'єктів господарювання. Дуглас Норт, один із основоположників неінституціоналізму, зазначає: «Загалом інститути зменшують невизначеність, структуруючи повсякденне життя» [12]. Наголошуючи на цьому, професор В.М. Жук констатує: «Бухгалтерський облік – чи не найголовніший інститут, який знижує невизначеність економічного середовища через формування певного інформаційного поля» [10, с. 18].

Ряд учених вбачають причинами змін бухгалтерського обліку вплив розвитку техніки, технологій, глобальної економіки і т.п. Можна стверджувати, що ті фактори, які привели до переходу від індустріального до постіндустріального суспільства, усвідомлення нового типу виробництва, визнання інноваційного типу розвитку підприємств як визначального, зумовили й необхідність змін у бухгалтерському обліку [22, с.178].

Листом Міністерства фінансів СРСР «Про введення бухгалтерського обліку в акціонерних товариствах та товариствах з обмеженою відповідальністю» від 31.07.1990 р. № 99 вперше було акцентовано увагу на відображенні нематеріальних активів в обліку.

Хоча дані активи не мають матеріальної форми, однак у господарській діяльності вони відіграють значну роль. Їхню ціну неможливо достовірно визначити, що ускладнює завдання бухгалтерського обліку, оскільки відповідно до «неформальних інститутів» у головах бухгалтерів він пов'язаний із точністю та конкретністю. Тому обліковці докладають багато зусиль, щоб створити правила і норми правильного відображення «невідчутних активів» у звітності. Це тим більше

важливо, що з часом роль даних активів зростає, а в багатьох зарубіжних компаніях перевищує значення матеріальних активів.

Вирішення цих питань можливе через прийняття окремого галузевого стандарту обліку витрат на науково-дослідні розробки та інтелектуальних активів у бюджетному секторі економіки відповідно до Постанови КМУ від 16.01.2007 р. № 34 «Про затвердження Стратегії модернізації систем бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007–2015 роки», одним із заходів якої є запровадження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі та національних положень (стандартів) фінансової звітності в державному секторі [18].

Здійснення інвестицій в інноваційну сферу, понесення витрат на дослідження і розробки, набуття охоронних документів на об'єкти інтелектуальної власності, надання майнових прав у користування за ліцензійним договором зумовлюють побудову нової системи обліку, яка б враховувала ці нові активи. Інноваційний процес (від ідеї до її комерційного обігу) потребує від бухгалтерського обліку ефективного інформаційно-аналітичного забезпечення, що зможе надати всі необхідні дані на кожному етапі створення та впровадження інноваційного продукту. Виникає необхідність в управлінні такою інформацією, що зумовлює внесення нових складових до системи бухгалтерського обліку. До цих складових можна віднести зміну нормативного поля, удосконалення методології, створення нових методик і проведення дієвої облікової політики.

Основною проблемою виходу України з кризи та вступу до Європейського Союзу є реформування контрольно-ревізійних підрозділів. Тому систему державного внутрішнього фінансового контролю (далі – ДВФК) необхідно змінювати.

Особливістю ефективною системи ДВФК є чітке розмежування фінансового менеджменту і контролю (ФМК) та внутрішнього аудиту [6, с. 83]. Застарілі інституційні уклади й нормативно-правова база призводять до слабкості контролю за суб'єктами державного сектору. За даними Державної фінансової інспекції України недоодержання фінансових

ресурсів унаслідок порушень за 2011–2013 рр. збільшилось на 243129,52 грн [5]. У зв'язку з цим необхідно приділити увагу діяльності бюджетних установ і посилити контроль за державними коштами.

У системі державного внутрішнього фінансового контролю важливим елементом є створення дієвого нормативно-правового забезпечення, яке б враховувало організацію внутрішнього аудиту, взаємодію усіх структурних підрозділів та незалежність спеціалістів у даному профілі. При запровадженні системи внутрішнього аудиту в бюджетних установах органи державного управління спираються на такі міжнародні документи: Стандарти аудиту Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI); Міжнародні стандарти аудиту (в Україні застосовуються з 2005 року); Міжнародні стандарти професійної практики внутрішнього аудиту, розроблені Інститутом внутрішніх аудиторів.

В Україні основні засади здійснення внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту та порядок утворення підрозділів внутрішнього аудиту визначаються Кабінетом Міністрів. Наразі наша держава відчуває необхідність у проведенні аудиту фінансово-господарської діяльності бюджетних установ і з цією метою запроваджено певне нормативно-правове поле: Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456; Концепція розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року, затверджена розпорядженням КМУ від 24.05.2005 р. № 158; Порядок утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах і бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, затверджені постановою КМУ від 28.09.2011 р. № 1001; Стандарти внутрішнього аудиту, затверджені Наказом Міністерства фінансів України від 20.10.2011 р. № 1219.

Проте збільшення зловживань щодо витрачання бюджетних коштів доводить про недосконалість регулювання діяльності внутрішнього аудиту бюджетних установ, по-

требу в запровадженні дієвої нормативної бази, відповідних концепцій, методик, методичних рекомендацій стосовно комплексних перевірок та окремих об'єктів у цілому. Адже нормативне регулювання внутрішнього аудиту бюджетних установ знаходиться на початковій стадії. Досі не прийнято Закон

України «Про внутрішній аудит». Діючі Стандарти й Концепція ґрунтуються на міжнародних нормативних актах, однак потрібно враховувати особливості національної бюджетної системи. Це питання також стосується науково-дослідних установ, що функціонують за рахунок бюджету.

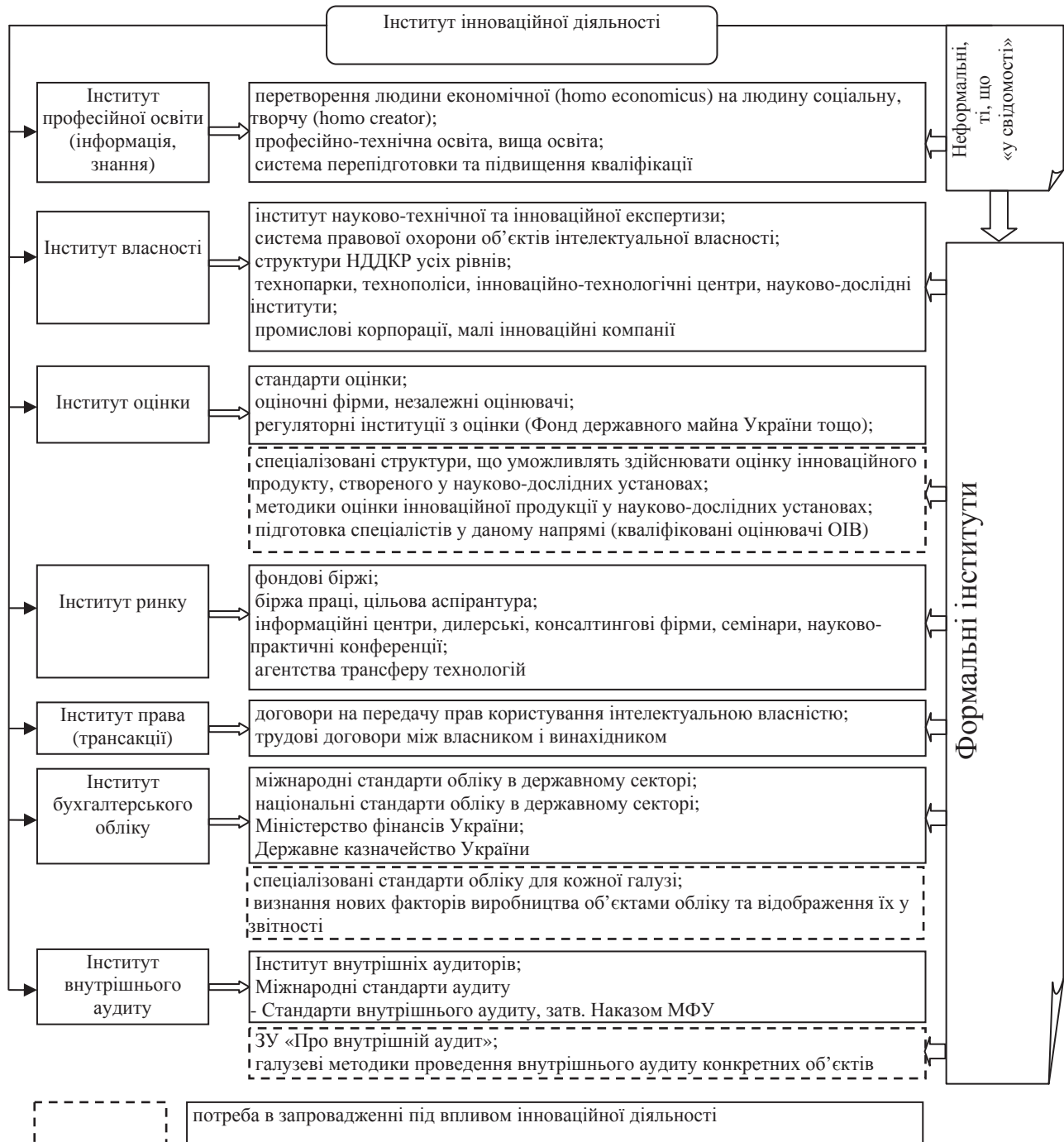

Рис. Модель впливу інноваційної діяльності на розвиток соціально-економічних інститутів України*

*Джерело: Розроблено автором.

Проаналізувавши твердження неоінституціоналістів і сучасних науковців, можна виділити інститути та їх складові, що взаємо-

діють з інститутом інноваційної діяльності й потребують реформування з огляду на інституційні зміни. На рисунку зображено мо-

дель впливу інноваційної діяльності на розвиток соціально-економічних інститутів України, що показує прямий зв'язок стану інституту бухгалтерського обліку з іншими інститутами.

Удосконалення вітчизняної системи бухгалтерського обліку та внутрішнього аудиту в бюджетних установах повинно передбачати реформування національних стандартів обліку і звітності на основі міжнародних, але враховуючи особливості українського інституціонального середовища.

Бухгалтерському обліку відводиться важлива роль у представленні інновацій як активу. Вона полягає, передусім, у формуванні достатнього обліково-аналітичного забезпечення інноваційної діяльності. На черзі прийняття методик з обліку інноваційної діяльності, їх комерційного використання, методик з планування обліку й калькулювання собівартості інноваційної продукції.

Висновки. Відповідно до постулатів «старого» і «нового» інституціоналізму в сучасному соціально-економічному просто-

рі найбільше розвивається інститут інноваційної діяльності, становлення якого впливає на реформування інститутів постіндустріального суспільства. Однак в обліку така діяльність та її результати не знаходять відображення на належному рівні. Враховуючи положення нормативно-правових актів і потреби ринкового середовища, розроблено модель взаємозалежності інноваційної діяльності й розвитку соціально-економічних інститутів України. У зв'язку з цим передбачено інституціональну корекцію інституту оцінки через запровадження методик оцінки інноваційної продукції саме в науководослідних установах. Під впливом інноваційної діяльності та віртуальної економіки інститут бухгалтерського обліку потребує розширення своїх меж визнанням нових, інтелектуальних активів і запровадженням відповідних галузевих стандартів їхнього обліку. Відповідно необхідні зміни у методології внутрішнього аудиту в науководослідних установах.

Список використаних джерел

1. Введение в институциональную экономику: учеб. пособие / [под ред. Д.С. Львова]. – М.: Издательство «Экономика», 2005. – 640 с.
2. Волков О.І. Економіка та організація інноваційної діяльності: підруч. / О.І. Волков, М.П. Денисенко, А.П. Гречан. – [3-тє вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 662 с.
3. Волков О.І. Інноваційний розвиток промисловості України / [О.І. Волков, М.П. Денисенко, А.П. Гречан та ін.]; за ред. проф. О.І. Волкова, проф. М.П. Денисенка. – К.: КНТ, 2006. – 648 с.
4. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Державна фінансова інспекція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/101039>.
6. Дрозд І.К. Міжнародні стандарти внутрішнього аудиту державного сектору. Ч.2 / І.К. Дрозд, О.О. Чечуліна. – К.: Аграр. наука, 2009. – 192 с.
7. Edvinsson, L. and Malone, M.S. (1997) Intellectual Capital: Realizing your Company's True Value by Finding Its Hidden Brainpower, Harper Business, New York, NY.
8. Economics of Industrial Research and Innovation [Electronic resource]. – Mode of access: <http://iri.jrc.ec.europa.eu/reports>
9. Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002–2011 рр.: Послання Президента України до Верховної Ради України // Уряд. кур'єр. – 2002. – № 100.
10. Жук В.М. Наукова гіпотеза трактування бухгалтерського обліку як соціально-економічного інституту / В.М. Жук // Облік і фінанси АПК. – 2012. – № 2. – С. 14–22.
11. Крупка М.І. Організаційно-правове забезпечення фінансування інноваційного розвитку економіки України / М.І. Крупка, К.О. Ільїна // Вісн. Нац. ун-ту «Львів. політехніка». – 2008. – № 628. – С. 165–172.
12. North, Douglass C. Forthcoming. "Institutions, Transaction Costs, and the Rise of Merchant Empires". In Tracy, James D. (ed.). The Political Economy of Merchant Empires. Cambridge: Cambridge University Press.
13. Обучение рынку/ [под ред. С. Глазьева]. – М.: Экономика, 2004. – 466 с.
14. Патентні дослідження. Основні положення та порядок проведення: ДСТУ 3575-97. – [Чинний від 01-01-1998]. — К. : Держстандарт України, 1998. – 14 с.
15. Патентний формуляр. Основні положення. Порядок складання та оформлення: ДСТУ 3574-97. – [Чинний від 01-01-1998]. – К.: Держстандарт України, 1998. – 7 с.
16. Про ведення бухгалтерського обліку в акціонерних товариствах та товариствах з обмеженою відповідальністю: Лист Міністерства Фінансів СРСР від 31.07.1990 р. № 99 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://business.admin.smolensk.ru/dokum/DocumShow>.
17. Про власність: Закон України від 07.02.1991 р. № 697 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/697-12>.

18. Про затвердження Стратегії модернізації систем бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки: Постанова Кабінету міністрів України від 16.01.2007 р. № 34 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/34-2007>.

19. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 р. № 40 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.

20. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 13.12.1991 р. № 1977 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>.

21. Саблук П.Т. Інноваційна діяльність в аграрній сфері: інституціональний аспект: [моногр.] / [П.Т. Саблук, О.Г. Шпикуляк, Л.І. Курило та ін.]. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2010. – 706 с.

22. Столярчук Н.М. Вплив інноваційної діяльності на інститут бухгалтерського обліку/ Н.М. Столярчук // Розвиток облікової і фінансової складових економічної науки та практики: зб. матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (26-27 верес. 2013 р.; м. Київ) / відпов. за вип. Б.В. Мельничук. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2013. – 760 с. – С. 176–180.

23. Hodgson G.M. Reclaiming Habit for Institutional Economics // Journal of Economic Psychology. 2004. Vol. 25. No. 4. – P. 651-660.

24. Чухно А.А. Інституціонально-інформаційна економіка: підручник / [А.А. Чухно, П.М. Леоненко, П.І. Юхименко]; за ред. акад. НАН України А.А. Чухна. – К.: Знання, 2010. – 688 с.

25. Шпикуляк О.Г. Інституціоналізація інноваційної діяльності в аграрній сфері економіки / О.Г. Шпикуляк // Облік і фінанси АПК. – 2010. – № 3. – С. 114–117.

26. Schumpeter, Joseph A. 1934. The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Interest and the Business Cycle. Cambridge: Harvard University Press

Стаття надійшла до редакції 22.06.2015 р.

* * *

Новини АПК

Забезпечення сільгосптоваровиробників мінеральними добривами серед пріоритетних завдань Мінагрополітики України

"Відповідно до заявки сільгосптоваровиробників потреба у мінеральних добривах для проведення осінньо-польових робіт становить 614 тис. т поживних речовин, у тому числі: азотної групи – 327 тис. т, фосфорної – 156, калійної – 131 тис. т", – повідомив Міністр аграрної політики та продовольства України Олексій Павленко.

Враховуючи перехідні залишки (станом на кінець серпня 2015 р.) в сільськогосподарських підприємствах є майже 395 тис. т поживних речовин мінеральних добрив (64% до заявки), в т.ч. азотних – 204 тис. т., або 62% (у 2014 р. – 64%), фосфорних – 108 тис. т., або 69% (у 2014 р. – 67%), калійних – 83 тис. т., або 63% до заявки (у 2014 р. – 61%).

Для успішного проведення посівної кампанії господарствам необхідно придбати ще близько 146 тис. т поживних речовин, або 421 тис. т азотних добрив у фізичній вазі.

Ситуація на ринку мінеральних добрив досить складна. В зоні проведення АТО знаходяться хімічні підприємства ПрАТ «Севєродонецьке об'єднання «Азот» та ПАТ «Концерн Стирол» і тому з відомих обставин не працюють. Крім того, через зупинку вітчизняних хімічних підприємств, зокрема Черкаського ПАТ «Азот» та ПАТ «Рівнеазот», виникла вкрай несприятлива ситуація з постачанням мінеральних добрив.

За ініціативою Мінагрополітики України, у серпні поточного року відбулася міжвідомча нарада за участю представників Уряду, Національного банку України, Антимонопольного комітету України, керівників вітчизняних хімічних підприємств, основних дистриб'юторів мінеральних добрив, громадських організацій сільськогосподарських товаровиробників та вітчизняних хімічних підприємств, на якій розглянуто питання функціонування ринку мінеральних добрив та забезпечення сільгосптоваровиробників мінеральними добривами азотної групи під урожай 2016 року.

"Мінагрополітики докладе максимум зусиль для забезпечення господарств мінеральними добривами. Серед запропонованих Міністерством рішень – врегулювання питання відновлення роботи підприємств Черкаський ПАТ "Азот" та ПАТ "Рівнеазот", зупинення дії рішення Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі про встановлення антидемпінгового мита на аміачну селітру, віднесення мінеральних добрив до групи "життєво необхідних" товарів, скасування 5% додаткового імпортного збору на зазначений товар. Пропонуємо законодавчо врегулювати спрощення процедури реєстрації мінеральних добрив за групою товарів (КЗЕД 3102-3105) до 14 днів", – наголосив Міністр Олексій Павленко.

Прес-служба Мінагрополітики України